

BEZPIECZNOŚĆ (70) *sb f*

bef- (59), beś- (11), bez- (7), bezs- (1).

Wszystkie samogłoski jasne.

sg *N* bezpieczeńność (21). ◇ *G* bezpieczeństwa (17). ◇ *D* bezpieczeństwa (4). ◇ *A* bezpieczeńność (20). ◇ *I* bezpieczeńścią (6). ◇ *L* bezpieczeństwa (6). ◇ *V* bezpieczeństwa (1). ◇ *pl G* bezpieczeństwa (1). ◇ *L* bezpieczeńściami (1). ◇ *Dubium* bezpieczeństwa (1).

Sł stp brak, Cn s.v. bezpieczeństwo, Linde XVI – XVII w.

1. *Niezagrożenie, bezpieczeństwo; zabezpieczenie; asyilia Mącz, Cn; indemnitas Cn; securitas Mącz; securitas Cn* (20) : *BielŻyw* 144 [2 r.]; *RejZwierz* 37v; *BielKron* 164v; *Mącz* [18]c, 36b, 42a, 338b; *SkarŻyw* 114; łam vmyślił miełzkąc w Kijowie przez Zimę z małym poczem dla bezpieczeństwa Swantopelkowej/ y wtwierdzenia pánowania iego. *StryjKron* 170, 421; gdy dla bezpieczeństwa iego [okrętu ojczyzny naszej] wżytkim co w domu iełt nie pogardzamy: zátonie *SkarKazSej* 667a.

bezpieczeńść od czego (2): *Mącz* 77d; á bezpieczeńść od śmierci z nádzieią vchodzenia infzego karánia/ [...] złe łercá pobudza do złoczyńtwa. *ModrzBaz* 79v.

Wyrażenia: »bezpieczeńść sądow«: *Bezpieczeńść łádów SarnStat* 870.

»bezpieczeńść zdrowia« (3): *ZapWar* 1550 nr 2674; *StryjKron* 467; *Miłość* tedy ludzka napózytecznieyfa iełt/ y ku bezpieczeńści zdrowia/ y ku możności. *Phil* P3.

»bezpieczeńść żywota« (2): *Zorań* ná bezpieczeńść żywota. *RejZwierz* 125v, bb4v.

2. *Brak obawy, beztroska, spokój; ufność, zaufanie; śmiałość, odwaga; pewność siebie, swoboda w postępowaniu; securitas Mymer¹, Calep, Cn; pax Mącz* (36) : *Mymer¹* 34; *RejPs* 178v; *Wyęc* yełli fie mu tráfi myedzy poćiwemi ludźmi być nye máyąc włobyie żadney bezpieczeńsci/ będzie fiedzyał by ná łfydlech *GliczKsiąż* K6v, K6; *LubPs* O6, cc6; *RejWiz* Cc3; *Miękkie łóże/ bezpieczeńść/ nietrofká/ łłodkie pićie/ tłufte karmie/ [...] co iedno możelz łtrawić. SienLek* 4v; *RejAp* 182v; *RejPos* 292; *KochPs* 55; gdzie iełt żywot bez śmierci/ dzień bez nocy/ rádość bez łmutku/ bezpieczeńść bez boiázni *SkarŻyw* 584, 242, 244, 261, 324; *ZawJeft* 42; *Calep* 961b; *GrabowSet* Q3; *LatHar* 184, 667; Máiąc tedy taką nádzieię/ wielkiey bezpieczeńsci [multa fiducia] vżywamy *WujNT* 2.Cor 3/12, Act 4/13, 29, s. 411, *Philem* 8.

Przysłowie: *Bezpieczeńść z vbołstwem milłze iełt niż bogactwo złtrachem. BielŻyw* 68.

Zwrot: »mieć [u kogo] bezpieczeńść« = *cieszyć się czym zaufaniem:* ktory [św. Filip] iáko był wdzięczny y towarzylki Pánu Iezufowi/ máiąc v niego bezpieczeńść nád inne *SkarŻyw* 384.

Szeregi: »pokoj (i) bezpieczeńść; (opatrność) bezpieczeńść i pokoj« (2 : 1): *Mącz* 395c; *RejZwierz* 128; á (też) pokoy y bezpieczeńść [pacem et quietem] dam we dni iego. *BudBib* 1.Par 22/9.

»bezpieczeńść i przystęp z ufaniem«: W ktorym [Chrystusie] mamy bezpieczeńść [fiduciam] y przystęp z vfánim *WujNT* Eph 3/12.

»(moc) śmiałość a bezpieczeńść« (2): *GlabGad* P7; áby tem łpofobem bráli łmyáłość á bezpieczeńść mowyenya *GliczKsiąż* K7.

»szczęście, wesele, bezpieczeńść«: O przyłłym łłczelciu/ wefelu/ bezpieczeńsci wiekuiłtey tych ktorzy mieli w Kryłtułá vwierzyć. *Leop* Is 35 arg.

a. *Łagodność, wyrozumiałość, pobłażliwość; liberalitas, pudor* *Mącz (1)* : Pudore et liberalitate liberos retinere satius esse credo quam metu, Mam zá to że dáleko rychley yeden może dzieci w dobrych obyczáyách/ y w posłufzeńftwie odzierzeć wftidliwą beśpiecznością niżli ftegością boyáznią/ y zbytnią furowością. *Mącz* 448a.

3. *Lekkomyślność, niedbałość, brak rozważli, czujności; zbytńia pewnoś siebie, zuchwalstwo, beczelność (13)* : gdzye [u dworu] nyemálz żadney náuki/ yedno zuchwálna beśpyeczność/ prętkye zepfówanie żywotá *GliczKsiąż* H5v; *LubPs* Rv; *RejFig* Aav; *Ieft* Itan/ rozum/ vrodá/ męftwo/ ná wlfzem bączność/ Onych kráíow ná ftronie/ niekromna beśpieczność. *RejZwierz* 71v; *BiałKat* 378; *CzechRozm* Av; *PaprpAn* A4; Wie wlfzyftko nieprzyiaćiel: beśpieczność pánuie: A iák domá ták íobie káždy poftępuie. *BielSjem* 26; y o ípráwách ich [*Czecha i Lecha*] ták głucho pířzą/ że w téy rzeczy niewiádomość tylko íwoię/ á beśpieczność pířania íámę okázuią. *KochCz* A4v; *LatHar* 198; *SkarKaz* 8a, 206a; Gwałći wzrokiem wlfzeteczńym poyřzzenie wftydliwe/ Wnośi nową beśpieczność w oczy íromięźliwe. *KlonWor* 58.

4. *Pewność, upewnienie, utwierdzenie, niezawodność (5)* : Day profimy ćie wlfzechmogący wietzny Boże/ przes tey Wody pokropienie/ [...] beśpietność nádzieie/ wiáry potwierdzenie *KrowObr* 72v, 87; áby [...] ich niemocy ku zdrowiu/ ich omylności ku nářzey beśpieczności flůżyły *ReszList* 143; ábowiem/ mowią/ líftyć wáźne íą y potężne: ále obecność [*praesentia*] (*marg*) beśpieczność. G. (-) ćiałá flába/ y mowá wzgárdzona *WujNT* 2.Cor 10/10.

a. *Bieglóść, umiejętność [w czym] (1)* : Dziwuią íie teź nářzych w íęzykach bieglóći/ Y w Láćińfkíey wymowie wlfzytkich beśpieczności. *StryjWjaz* A4.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (3)* : Securitas, Beśpieczność/ Niedbáłość. *Mącz* 73a, 9b, 42a.

*** *Dubium (1)* : beśpieczności [reszta kontekstu uszkodzona] *BierRozm* 9.

Synonimy cf BEZPIECZEŃSTWO.

Cf **BEZPIECZEŃSTWO, NIEBEZPIECZNOŚĆ, PRZEZPIECZNOŚĆ**